

Aratnivalók munkásai

Baranya Péter EKE elnökké választása alkalmával
2025. július 7-én elmondott ünnepi beszéde

Baranya Péter

Piarista Rend Magyar Tartománya
Központi Könyvtára könyvtárvezetője,
az EKE új elnöke

Kedves Kollégák!

A látogatóink és talán a szakma szemében is az egyházi könyvtárak általában az állandóság fogalmával kapcsolódnak össze évszázadokat átívelő történetükkel. Ez az érzésünk támad akkor is, amikor itt a Líceum épületében a Főegyházmegyei Könyvtár épületébe belépünk. A római katolikus liturgiában a Nagyszombat éjszakai tűzszentelés szövegében halljuk: „Krisztus ugyanaz tegnap és ma, ugyanaz mindörökké”. Gyűjteményeinkben a nem változó Istenről is tanúbizonyosságot teszünk a szüntelenül változó világban. Ez az állandóság nagy kincsünk, értékünk, amire büszkének kell lennünk, és amiből erőt és küldetést meríthetünk.

Ugyanakkor a szüntelen változó világ megköveteli tőlünk a hozzá való alkalmazkodást, a folyamatos változást is. A hirdetett Ige ugyanaz, az igehirdetés módja változik.

Könyvtári munkánk során egyre inkább küzdünk a változásokkal. Egyházi intézményrendszerünk is folyamatosan változik, változnak a fenntartók elvárásai és a körülöttünk működő intézmények igényei is. Meg kell küzdenünk a téves elképzelésekkel: „Minden fent van az interneten”, „Vége a Gutenberg-galaxisnak” stb. Be kell bizonyítanunk, hogy ez nem igaz. Az elvárások mentén át kell alakítani szolgáltatásainkat is. A hagyományos információszolgáltatástól az adatbázis-szolgáltatás felé mozdultunk, sőt már a mesterséges intelligenciát próbálgatjuk. A hozzánk érkezők sem elsősorban hagyományos kölcsönzés és adatkeresés miatt érkeznek. Nagy szerepe lett a közösségépítésnek, a múzeumpedagógiának. Olvasóink után beköltöztünk a közösségi médiába is. De az alapvető szerep: az igaz, a szép és az isteni hirdetése nem változott.

Ez igaz az egyesületünkre is. Vannak, amiknek örökös alapoknak kell lenniük: a személyes kapcsolatok ereje, a szilárd elkötelezettségünk a hivatásban, a könyvtáraink ügyében, a testvéri együttműködés és együtt munkálkodás ereje. Ezek hatalmas értékek és erősségek. A szüntelenül változó világ azonban megköveteli,

Az Egyesülésünk konferenciáin, szakmai napjain elhangzó előadásokról (amennyiben az előadók ehhez hozzájárulnak), videofelvételt készítünk, amelyeket utólag az Egyesülésünk youtube csatornáján teszünk közzé.

Kövesse csatornánkat!

youtube.com/@EgyhaziKonyvtarakEgyesulese

hogyan egyesületünk is változzon. Válaszoljon az új kihívásokra, és legyen mondanivalója az új könyvtáros generációk számára is. Ilyen módon, az örök értékekre figyelve kell megújítanunk működésünket, egyesülésünket.

Sok feladat áll előttünk, amiket el kell végeznünk, ha működni szeretnénk. A jogszabályok változásai miatt alaposan át kell dolgoznunk alapszabályunkat. Új, a mai igényeknek megfelelő honlapot kell készítenünk. Folytatnunk kell a megkezdett projekteket, folyamatokat is. Be kell fejeznünk az Unitas fejlesztését, hogy megkönnyítse mindennapi munkánkat. Jó lenne foglalkozni újabban felmerülő kérdésekkel. Például a véglegesülő Nemzeti Névtér szolgáltatás felveti a kérdést, hogy a katalógusainkban, munkánk során előkerülő egyházi személyek megjelennek-e ebben az adatbázisban. Ha meg is találjuk őket, a számunkra fontos egyházi tisztségek mennyire szerepelnek az életrajzokban, pontosak, teljesek-e az adatok? Az adatbővítéshez, pontosításhoz szükséges adatokat viszont a mi gyűjteményeink őrzik, sokat közülük már évek óta digitalizáltunk is. Vajon hozzá tudunk-e járulni az adatgazdagításhoz?

Tovább kell építenünk a kapcsolatainkat az egyházi és állami hatóságokkal, szervezetekkel és a világi szakmai szervezetekkel.

Válaszolnunk kell az új kihívásokra. Nemcsak, hogy nyakunkon a chatgpt, de már megjelentek a felekezeti szövegekkel feltanított leágazásai. Nemcsak Categpt, SolaGPT és Reformgpt létezik, de született már Bible-Bot is. Ezek pedig – lássuk be – azokból az adatokból is építkeznek, amiket mi digitalizáltunk és tettünk közzé. Figyelemre méltó, hogy ezeket az új platformokat

is a Chatgpt segítségével találtam meg, ami először simán letagadta a létezésüket, úgy kellett kipróbálni belőle az információkat. De a könyvtárainkban az előnyei is láthatóak már, egyik tagkönyvtárunk éppen kéziratos cédulakatalógusát digitalizálja és rendezi adatbázisba mesterséges intelligencia segítségével.

Ezekben a kérdésekben a fiatalabb generációk járatosabbak, mint mi, régebb óta fiatalok. Szeretném buzdítani a fiatal kollégákat: gyertek, hallassátok hangotokat, saját perspektívátokkal, újabb tudásotokkal gyarapítsátok az egyesület munkáját. Tudjátok: „Fiatalok, tiétek a jövő. Valamikor úgy volt, hogy a miénk lesz.”

Az aratnivaló sok, de a munkás egyre kevesebb. Hívok és bátorítok minden kollégát, hogy jöjjön, és vegye ki a részét az egyesület munkájából. Hozzunk létre munkacsoportokat, akik felvállalnak feladatokat. Írjatok a Hírlevélbe, segítsetek szerkeszteni. Segítsetek a facebookos jelenlétben és az új honlap megszerkesztésében. Miért fontos ez? Többször magam is meglepődtem, mennyi tudást, szolgáltatást, új adatbázist, kezdeményezést hoztak létre az egyházi könyvtárak munkatársai. Magunk is nehezen igazodunk el köztük. Együtt nagyobb tudunk szólni: mutassuk meg értékeinket saját közösségünk és a világ számára. Legyünk tartóra helyezett lámpás, amely bevilágítja a körülötte gomolygó kaoszt.

BARANYA PÉTER
EKE elnök